

pene quot fratres, non quia inordinate se habuerint, sed quia nostro servitio singuli et omnes studuerunt? Erat ibi quidam Robertus, unus ex prioribus, adhuc imberbis, prolixi tamen temporis, canus animo, ingens capillo, capellanus abbatis, vir amplectendae castitatis; qui tanta curiositate ministrabat, et missae celebrandae summo mane tanta diligentia praeparabat, ut pene quotidie celebrare me coegerit, et ad ecclesiasticas prosecutiones me compulerit.

XI. Ut autem Fiscanni situs, non praetermittam, de loco Fiscannensi paucis absolvam. Locus ille velut quidam paradisi hortus, in formosa convalle sistitur, inter duas colles, abhinc agriculturae, abhinc silvula gratissima circumseptus. Quae tantae aequalitatis esse videtur ut vel in eadem die orta putetur, vel a proceritate sua ad aequalitatem recisa intelligatur; brachiorum et frondium et ramusculorum cacumina tantae sunt densitatis, ut ex obumbratione, et virore suo, terram et visum gratificent, solis ardores repellant, pluviarum ingruentiam sustineant. Arbores a caudicibus aliquantulum eriguntur, non tamen multae proceritatis, sed amoenae deambulationis. Mare Oceanum Fiscanno proximum est, non enim distat a loco saltem milliaro, piscibus abundat, recessus et accessus quotidianos generat, portam habet tranquillam: vallum aqua dulcis aluit et lymphida. Fontes habet, et hortis habilis est, nutritque pomiferas arbores. Rivus, qui ca-

stellum praeterfluit, gratiosos et utiles habet excursus: castrum nobilissimum, munitissimis ambitum est moenibus. A Fiscanno Sequana fluvius naturalis distat quasi quindecim milliariis: piscatura redundat, et Fiscannum praeda illa sustentat. Monasterium altis et decentissimis in altum parietibus, et magna ex parte plumbo coopertum est: Porta caeli, et Palatium ipsius Dei aula illa dicitur, et caelesti Jerusalem assimilatur, auro et argento refulget; sericis honestatur pluvialibus, sanctorum reliquiis, praecipue invocatione sanctae Trinitatis, et custodia sanguinis Domini Jesu, humati a Nicodemo, ut testatur B. Joannes (*Joan.* xix), de membris recollecti gloriatur: solemniter et catervatim ad ipsam confluant peregrini, et maxime, quia locus dicatus est in honore summi Dei. Locum illum complector, diligo, extollo, toto meo conatu veneror: vos fratres nostri, commilitones mei, abbas, et monachi, nostra de parte salvete, et me, quaeso, inter amicos et fideles vestros computate. Non tantum diligo vos quia mihi estis duntaxat munifici; sed quia, ut credo, vera religione polletis, et omnibus, pro Christo, adesse satagitis. Diligo vos propter communitatem vestram, commendo me vobis, propter necessitatem meam: augeat Deus desiderium meum, ad vobis satisfaciendum; serenet mihi benignitatem vestram, ad me diligendum; et nos et vos juvet et excitet ad sibi serviendum. Amen.

VITA B. ROBERTI DE ARBRISSELLO

AUCTORE BALDRICO.

(Vide Patrologiae tom. CLXII, in Roberto de Arbrissello.)

BALDRICI DOLENSIS EPISCOPI

CARMINA HISTORICA.

(Edidit DUCHESNE, *Script. hist. Franc.*, IV, 151, ex veteri codice ms. bibliothecae viri et Alexandri Petavii, senatoris Parisiensis.)

In rotulo Natalis abbatis.

In rotulo multi cum sollicitudine quaedam
Dicendi seriem semper metantur ab Adam.
At dum pro primi plasmati crimine plorant,
Sapientius incassum subnectere multa laborant.
Sed pro Natali nunc est abbate loquendum.
Ergo quod prosit scriptis fuit adjiciendum.
Cultor Natalis monachorum religionis
Caeli jungatur Christo miserante colonis.

(3) Al. sit ei caelestis alumna.

C Hunc Nicolae tuis precibus meritisque tuere,
Quem sibi patronum vivens delegit habere.
Nos pro Natali carmen faceremus anheli,
Si multum carmen posset prodesse fideli.
Sed quia non prosunt odarum garrulitates,
Odarum, quaeso, seponamus levitates.
Intenti precibus breviter loca substitulate,
Ne calamus vehemens pariat dispendia chartae.
Hic fuit Ecclesiae dum vixit firma columna.
ergo Hierusalem vivat mens ejus alumna (3).

De Natali abbate.

Abbas Natalis has ædes amplificarat,
Et noviter factas Urbanus papa sacrarat,
Cum, Nicolae, tum Deus accersivit alumnum,
Cui dedit æternum solenni funere somnum.
Hic modo Natalis pro carne jacet cineratus,
Cui noceat nullus pro carnis sorde reatus.

Item unde supra.

Abbas Natalis flos abbatum specialis
Signat quid sit homo factus humus sub humo.
Vir capitis cani, meriti vir sanctus opimi,
Huic vivens late profuit Ecclesiae.
Defunctus vero sacris hanc ossibus ornat,
Quæ tanquam nutrix confovet iste lapis
Hic, Nicolae, tibi servus devotus adhæsit,
Idcirco servi nunc memor esto tui.
Christo commenda quem mundo Christus ademit,
Huncque patrocinii jure ruere tui.

In rotulo Rainaldi Remensis.

Si quid defunctos posset mea musa juvare,
Debueram Musam revera continuare.
Sed pro defunctis potius duo sunt facienda,
Usus quæ nobis et jus designat agenda.
Nam pro defunctis jus et compassio plorat,
Et pro salvandis animabus proximus orat.
Ergo brevem Musam ponamus pro monumento,
Resque procul nostro sit inutilis a documento.
Fientes Rainaldo Remensi compatiamur,
Orantes autem patriarchæ subveniamus.
Pro te nostra madent, Pater optime, fletibus ora.
Oramus pro te, pro nobis, quæsumus, ora.
Colligit ultra fas rotularis epistola multa,
Quæ quasi parentes nugis trahimus inulta.
Et fuit exiguæ condignum parcere chartæ.

In rotulo Cenomannensi.

Singultus duplices rotularis pagina profert,
Primum namque Johel, denique flevit Hoel.
Abbas alter erat, alter fuit ordine præsul,
Hi Cenomannis sol scilicet exsisterant.
Hos quoque morte pari modico Deus attigit ambos,
Ut sint translati sidera magna poli.
Amborum pariter nobis exempla refulgent,
Ambo nunc nostras irradiant tenebras.
Si vero maculas dedit illis quilibet error,
Erroris veniam Cunctipotens det eis.
Interea tantis urbs desolata patronis
Pro te funde preces, atque memento tui.
Elige quos mavis, tamen elige qui tibi prosint,
Quorum subjectis proficiat regimen.
Quorum sermo duo tibi testamenta propinet,
Cælebs cœlicolis vita coaptet eos.
Hæc rescripta tibi transmittunt Burguliani,
Pro te præmissis quas decuit precibus.
Te quoque fraternæ pietatis viscera cogant.
Commendes nostros nosque precando Deo.

Epitaphium super Hoelum Cenomannensem.

Intempestivo casu defecit Hoelus,
Sol Cenomannorum, pontificumque decus.
Alloquio dulcis, nulli pietate secundus,

A Omnibus exemplar religionis erat.
Hunc plangit sua plebs et vicinæ regiones,
Quem venerabantur jure patrem patriæ.
Hic igitur positum solenni more revisunt,
Et coram sancto vota vovent tumulo.

Aliud.

Ora madent, et corda gemunt, et corpora marcent,
Cum tumulo titulus sculptus in hoc legitur.
Iste refert titulus quia morte gravatus Hoelus
Fecit pupillos morte sua populos.
Urbs Cenomannensis flevit specialiter ipsum,
Illis pontificem quem dederat Dominus.
Pausat in hoc tumulo sanctus pro corpore præsul,
Præsulis obtineat spiritus astra poli.

Epitaphium Simonis Agennensis.

B Præsul Agennensis vir canus nomine Simon
In causis Cicero, moribus ipse Cato.
Ad natale solum rediens, ad Biturigenses,
Occidit, inque sua subtumulatur humo.
Præsulis ossa fovet modo sancta Maria Dolensis,
Foverat et puerum terra Dolensis eum.

In rotulo pro archiepiscopo Biturigensi.

Cum velut examen rotulorum venerit ad nos,
Mortem non vitam rotulus mihi nuntiat omnis.
Nuntius ergo ferus qui semper nuntiat illud,
Quo semper lacrymis nos impetit atque dolore.
Mortem Remensis rotulus dixit Raginaldi.
Durandi siquidem pallentes vidimus artus,
Cum nos Arvernus Urbanus papa vocasset.
C Nos Cenomannensis rotulus commovit Hoelis.
Aurelianensis superest jam charta Joannis.
Si tamen abbates his adnumerare velimus,
Multos abbates rotularis pagina deflet.
Pictava Geraldum, Cenomannisque Ioelum,
Andegavis vero Natalem deflet obisse.
Multos prætereo vel quos incuria tollit,
Vel quos res alias curanti oblivio demit.
Venit ad extremum rotulus de præsule magno,
Quem mihi præcipui res commendabat amoris.
Is qua promeruit duplici fulgebat honore,
Si pondus geminum geminum dicamus honorem.
Abbas ipse Dolis, Biturix et episcopus ipse
Sedibus ambabus præerat non ambitiose:
D Ambarum domuum magis utilitate coactus,
Et domini papæ sancto moderamine victus.
Hunc Audebertum validum juvenilibus annis
Effera mors rapuit, quæ nulli parcere novit.
En mihi dat lacrymas rotularis epistola vivas.
Has lacrymas reduces faciet mea quæstio semper,
Audeberte meo nec pectore dimovearis,
Nec si quid valeant nostris precibus reproberis.
Vos igitur, fratres, de vobis substituendo
Procurate viro, Biturix urbs, grexque Dolensis
Et pro defunctis offerte precamina nostris,
Communemque Patrem communi tangite voto,
Ut det pastori sedem super æthera vestro.

Invectio in rolligerum.

Obsecro jam pareat tam sæpe venire veredus,

Per nimios usus nimium sua verba veremur.
 Vivant praelati, pro quorum morte vagatur
 Vultur edax, corvusque niger, volitansque veredus,
 Necnon bubo canens dirum mortalibus omen.
 Significant mortes, præsaganturque cadaver.
 Sic rotulus semper mortem cujuslibet affert.
 Ergo sit a nostris penitus conventibus exul,
 Qui semper mortem, qui nuntiat anxietatem.
 Nam si sæpe venit, nummi mercede carebit.
 En Audebertum dicit mihi nuper obisse,
 Et mundi solem sub nube delituisse.
 Quid facies, Biturix, tanto pastore perempto?
 Quid facies obito tu grex abbate Dolensis?
 Arripe lamentum suffusus fletibus ora,
 Ambo patrono caruistis inæquiperando.
 Me quoque collegam gemitus superesse velitis
 Cujus non sapiet vehemens querimonia finem.
 Participet lacrymis qui participavit amori.
 Consors viventis, consors essem morientis.

Epitaphium.

Pro merito vitæ duplici donatus honore
 Audebertus erat vir sanctus, præsul et abbas,
 Pontificem Biturix, abbatem Dolis habebat.
 Dietis et factis ambobus sufficebat.
 In sanctum modico corpus concluditur antro,
 Munere nunc duplici, duplici decoratus honore,
 Audeberte, vale, sit pax tibi luxque perennis.

De eodem.

Illa dies felix felici sole refulsit,
 Qua connexi sunt et Dolis et Biturix.
 Hæc geminæ sedes tandem pastore sub uno,
 Unum sunt factæ post mala dissidia.
 Urbs Audebertum Biturix in pontificatum,
 Tunc Dolis abbatem, mutuo vix rapuit.
 Pontificem factum per amice jurgia litis,
 Ipsum detinuit grex suus in quot erat.
 Hic Audebertus gemino perfunctus honore,
 Morti succubuit præditus hoc onere.
 Hic pausat sancti sanctissima gleba patroni.
 Tu Pater a superis sæpe revise tuos.

De eodem.

Audeberte pater, pater et sanctissime præsul,
 Te Dolis ecce dolet, te dolet urbs Biturix.
 His Pater, his præsul, loca sic præfata regebas,
 Ut neuter vacuus esset amore tuo.
 Ecce jaces, corpus si sit cinis, ossaque corpus,
 In Domino requiem spiritus inveniat.
 Ipsum cujus in hac corpus tellure quiescit,
 Ditarat dives littera pontificem.
 Abbas ipse Dolis, Biturix simul ipse sacerdos,
 Unus utrique loco proderat et præerat.
 Huic Audeberto licet in juvenilibus annis
 Curam communem mors inopina tulit.
 Hic igitur positum corpus fovet hoc monumentum,
 Omnipotens animam pontificis fovet.

De eodem.

Audeberte, tuo Biturix pro funere marcel,
 In te quam vehemens amor excitat, et dolor arcet.
 Non tamen impetitur gemitu Dolis inferiore,

A Cujus grex in te nimio fervebat amore.

Charus eras abbas his, archiepiscopus illis:
 Nam poteras plenè ambos relovere mamillis
 Vadis, te Christo per idonea signa vocante,
 Et velut e merito tibi præmia digna parante.
 Omni momento nostri, patrone, memento,
 Et succurre gregi vitali morte redempto.

Idem de eodem.

Auditor vatum, vatum moderator et ipse,
 Præsul Bituriceas, Dolis autem præsul et abbas.
 Qui juvenum proprios transcendens moribus annos,
 Se juvenem vovit monachorum religioni.
 Hic Audebertus solemnè more sepultus
 Dormit, qui vitam condigno fine sacravit.
 Nunc quoque cum Christo nos sæpe revisat ab altis.

B *Super Reginaldum clericum.*

Quem fovet hic tumulus Rainaldus nomine, nulli
 Novit adulari, clericus egregius.
 Nemo fidelis plus unquam fuit inter amicos,
 Utque tenor fidei nunc titulus sit ei.
 Hic Andis tandem lacrymas in morte relinquens
 Dormit in Christo, Christus et adsit ei.

De eodem.

Secla reformato gaudebant nostra Catone,
 Donec Rainaldum promerere sibi.
 Acer enim verbis, et justis actibus acer,
 Omnibus exemplum sobrietatis erat.
 Ad decus hunc morum ditarat littera multa,
 Copia quam torrens extulit ingenii.

C Ecce cinis, Rainalde, jaces, cui si quid adhesit
 Criminis, id purget gratia summa Dei.

De eodem.

Scripta solent veterum mores efferre Catonum,
 Mirandos nostris temporibusque suis.
 At tua magna fides centum, Rainalde, Caton
 Longe præcessit, justitiæque tenor.
 In factis alacer, in verbis promptus et acer,
 Tu decus in clero, tu decus in populo.
 Ecce jaces modico, Rainalde, solutus in antro:
 Omnipotens veniam det tibi cujus eges.

Super Widonem.

Guido Hierusalem modicum post tempus iturus,
 Mente gerens sanctæ munia militiæ:
 Morte bona vir plenus opum, cadis anticipatus,
 D Natalisque soli redderis hic gremio.
 Illa dies mensem quæ sextum sexta præibat,
 Morte tua populum terruit Andegavum.
 Nunc igitur Wido cælestis sis duce Christo
 Cujus Hierusalem pace locatus, amen.

Super Radulfum.

Vir dives multum, neque servus divitiarum,
 Pauperibus largus, compatiens miseris,
 Radulfus jacet hic factus de divite pulvis,
 Andegavis olim copia consilii.
 Morte tua, Radulfe, tuam dolor occupat urbem,
 Utque Deo vivas suppliciter rogitat.

Super Radulfum.

Terra futurus homo quid inaniter ecce superbis,
 Quid sis Radulfus te docet hic positus.

Civibus Andegavis majoribus iste coequus
 Eloquio, sensu, cum locuplete penu.
 Quod tamen et multis largus divisit egenis,
 Tunc homo, nunc fit humus, cui miserere Deus.

Item de eodem.

Andegavis populus casu concussus acerbo,
 Magnum concivem flebilis hic posuit.
 Hic ergo, Radulfe, jaces, ditissimus olim
 Andegavae plebis portio non modica.
 Tu tamen in Christo tua largiter exposuisti.
 Quod Deus et melius nunc tibi retribuatur.
 Sol matutinus Maïque dies duodenus,
 Heu! nimium prosperas intulit exsequias.

In titulo domus.

Qui fabricis inhians Romana palatia laudas,
 Hoc potius lauda grande Joannis opus.
 Hic sculptura decet, saxorum convenit ordo.
 Tantum laudatur Pictavis hoc opere,
 Quantum marmoreis laudatur Roma columnis.
 Hoc si quidem rerum copia fecit opus.

De eadem domo.

Nasse potest istas quisquis considerat aedes,
 Quam prudens, quam plenus opum fuit ille Joannes.
 Qui disponendo latomis sumptusque pliendo
 Hanc statuit fabricam fabricis regalibus æquam.

Super Rainaldum abbatem.

In sibi dilecto requievit philosophia
 Rainalido, quem vas fecerat esse suum.
 Hic igitur Sancti Cypriani floruit abbas,
 Ecclesiam ditans ordine, rebus, agris.
 Pene loci quæcunq; fuit possessio primum,
 Hanc duplicem peperit sollicitudo patris.
 Tandem Rainaldi pars promptior astra petivit:
 Hic quæ terra fuit portio, terra fuit.

Super Benedictam reclusam.

Hic latuit multos Benedicta reclusa per annos,
 Contemplativa læta quiete diu.
 Sponsa Dei, sponsisque sui complexibus hærens,
 Inter complexus pace quievit ovans.
 Hic modicus carcer, jocunda domus fuit illi,
 Hic modo gleba jacet, spiritus astra tenet.

Super Clarembaldum.

Prudens in causis, miles robustus in armis,
 Ingenuo natus sanguine, plenus opum.
 Nunc ex parte cinis hic Clarenbaude quiescis,
 Tu dolor et gemitus civibus Andegavis.
 Spiritus astra colat, dum terram terra fovabit
 Tandem possideas jam nova terra polum.

Super Urbanum papam.

Urbanum papam, quem Francia dixit Odonem,
 Quæ regio tenerum protulerat puerum,
 Vitales auræ morientem deseruere,
 In quo sic orbis lingua diserta ruit.
 Ut simili careat doctore superstite mundus
 Hic igitur posuit flens sua Roma suum.

Super regem Anglorum.

Indice qui cælo, qui præ sagante comete
 Anglos innumeris stragibus obtinuit:
 Qui dux Northmannis, qui Cæsar præfuit Anglis,

A Qui quasi mananti fonte profudit opes:
 Imperio polleus Willelmus, conjuge, natis,
 Occidit, et simul hæc omnia deseruit.

Super supradicti filium.

Nobilitas, regnum, prudentia, copia rerum,
 Tollere Willelmo non potuere mori.
 Belligerando pater Northmannos vicit et Anglos,
 Ambos pacifice filius obtinuit.
 Heu fortuna gravis! dum cervos insequeretur
 Intercepit eum jacta sagitta feris.

De eodem.

Qui regum magnus fuit admirabilis orbi,
 Qui probitate sua rexque comesque fuit.
 Consul Northmannis, rex Anglis, filius ejus
 B Anglos Northmanno milite qui domuit
 Dum cervos agitat, socii stridente sagitta
 Willelmus cecidit, rex fuit, ecce cinis

Item de eodem.

Qui legis hunc titulum, subitus agnosce sepultum
 Anglorum regem nunc modicum cinerem.
 Hic Willelme jaces, Willelmi filius, Anglos
 Qui ferus ense sero belliger edomuit.
 Dum sequeris cervos, alter quoque destinat ictum,
 Cervo directam passus es ipse necem.

Item de eodem.

Sab ejus nutu tremuit Northmannus et Anglus,
 Qui locuplete manu sæpe pluebat opes:
 A patre Willelmo neque re neque nomine distans
 C Qui consul, qui rex inclytus extiterat:
 Morte nova cervis intensum pertulit arcum,
 Hæc quoque magnus homo subcineratur humo.

Super Ramnulsum.

Magne pater Ramnulfus senex, reverendè sacerdos,
 Virtutum thalamus, cella Dei locuples
 Postquam vicisti tota probitate malignum,
 Protinus ad superos carne solutus abis.
 Hic tua magne senex solemnitè ossa quiescunt,
 Et datus est tumulus ossibus iste tuis.
 Spiritus ecce tuus gaudens super astra perennat,
 Tu pater a superis sæpe revise tuos.

De eodem.

Alter Tobias Ramnulfus tempore longe
 Amissis oculis mente Deum coluit.
 D Pauperibus saties, lassis requies, via lapsis,
 Presbyter ipse fuit victima grata Dei.
 Thuris odor gratus thuris quoque more crematus,
 Dans animam cælo reddidit ossa solo.
 Hic Ramnulfus jaces solemoni more sepultus,
 At plus solemnis vivis in arce poli.

Perpes lamentum mors contulit Andegavinis,
 Martellum juvenem cum tulit a superis.
 Tempora reddiderat princeps bonus aurea mundo,
 Bellis sedatis sæcula pacificans.
 Dum pacem læsam rursus sanare laborat,
 Intentum paci sæva sagitta ferit.
 Hic, Martelle, jaces, Martelli nobilis hæres
 Res a Marte quibus digna dedit titulum.

Pacis amator eras, et eras sic pacis amator,
 Hector ut ipse tamen belliger exstiteris.
 Ipse reformabas tempus, gentemque togatam,
 Si modo vixisses Octavianus eras.
 Subjectis parens, et colla superba refrenans
 Principis egregii culmen adeptus eras.
 Sæva sagitta tuos successus anticipavit,
 Quam clam direxit proditor architenens.
 Martia Martellum te fecit causa vocari,
 Gosfredum vero nominis impositi.

Hic pausat virgo, quæ scilicet innuba Christo
 Nupsit, sponsa Dei, nescia conjugii.
 Pectore constanti Constancia nomine fulsit,
 Præclaro patrum stemmate nobilium.
 Ipsius pectus ditavit littera dives,
 Ut potuit credi dia Sybilla tibi.
 Ecce sub hoc tumulo cinerascit mortua virgo,
 Ejus ad astra volans spiritus alta colat.

Post Lugdunensis præsul prius Hugo Diensis.
 Magnus Romanæ filius ecclesiæ.
 Quem sibi legatum Romanus papa rogavit,
 Ad synodum veniens, proh dolor! occubuit.
 Virtutum cellam, divini nectaris aulam,
 Hæc tumulavit humo Segusiensis homo.
 Lætatus Justus hospes bonus hospite tanto,
 Quem Deus eximium misit ei socium
 Lugdunum luge, solemnia conciliorum
 Occubitu Patris occubere tibi.

INSCRIPTIONES

SUBNOTATIS DEFUNCTIS COMPETENTES.

Super Joannem Dolensem archiepiscopum.
 Splendidus ex atavis, atavorum splendor et ipse,
 Gente Britannus homo conditur hoc tumulo.
 Hic armis, patria, natis cum matre relictis,
 Dux modo, continuo de duce fit monachus.
 Metropolitanæ sedi, quia vixit honeste,
 Cui Dolus est nomen, præsul hic eligitur:
 Ut quibus exstiterat consul, de consule præsul,
 Præsul quam consul consuleret melius.
 Ad papam venit, sacrari poscit ab ipso:
 Quod dum differtur in Domino moritur.
 Ponitur hic cultor et religionis amator,
 Quemque dolent Britones sancta Sophia fovet.
 Si quæras nomen, nomen sibi scito Joannem,
 Sique diem mortis, da decimam decimi.
Super Guillelmum de Montesorelli,
 Aggregat absque mora non extricabilis hora
 Servos nobilibus, et pueros senibus.
 Quod si nobilitas posset producere vitas,
 Nobilitante domo non moreretur homo.
 Heu! Willelme, satis fuerat tibi nobilitatis,
 Attamen a superis nobilis abstraheris.
 In modica fossa sunt magni stemmatis ossa,
 Artus ingenuos hæc habet ossa tuos.
 Si quem læsisti, si quid male promeruisti,
 Christus adesto tamen; pace fruaris, amen

Super domnum Berengarium.
 A Tota Latinorum facundia marcida floret,
 Dum Berengario Turoni viguere magistro.
 Porro Latinorum facundia florida marcet,
 Invida sors Turonis ubi tantum lumen ademit,
 Clauditur in Jano tibi doctor janua vitæ,
 Vel magis in Jano patuit tibi janua vitæ.
 En tua magne senex jacet hoc sub fornice gleba,
 Ad reditum propriæ suspirans conditionis,
 Promittatque licet veniam tibi spes meritorum
 Hanc tamen acceleret lector pia vota vovendo.

De Frodone Andegavensi.

Quod de quadruvio norat trivioque Latinus,
 Id totum Frodo pleniter audieras.
 Sollers auditor superaras pene Latinos,
 B Cum te morte gravi perculit hora brevis.
 Raptus ab Andegavis, tumulisque sepultus in Anglis,
 Anglos Andegavo pulvere lætificas.
 Frodonis cineres Angli reverenter habete,
 Ac votis animam lætificate suam.

Item de eodem.

Frodo quid prodest te nosse profunda librorum,
 Nocte dieque tuus tritus Aristoteles?
 Fabula Nasonis tibi quid tot adhæsit in annis?
 Quid tibi nunc Cicero, Statius atque Maro
 Hæc tibi Frodo simul spondebant aurea secla
 Attamen ista simul abstulit atra dies.
 Sacra fames auri te duxit ad Anglica regna
 Littera multa lucri spes tibi multa fuit.
 Indigetis corpus jubet Anglis flebilis Andus
 C Lectores jubeant cœlicolis animam.

Item de eodem.

Frodo labor magnis te vatibus æquipararat,
 Quem modo mors umbræ quæ fugit æquiparat.
 Exul ab Andegavis peragraras impiger orbem
 Litterulas rapiens, atque vacans studiis.
 Aurea te tandem spes invitavit ad Anglos,
 Quo te spemque tuam mors inopina tulit.
 Frodo te plangent studiis quicunque vacabunt,
 Quorum dum moreris portio summa ruit.
 Mortuus ecce jaces factus de pulvere pulvis.
 Quæso propitius sit tibi Frodo Deus.

Super Petrum Dolensem priorem.

Petre prioratus decoratus honore Dolensis
 D Providus in factis, ordinis ipse rigor.
 Postquam pontificem superaras Biturigensem,
 Hunc enitentem dilacerare locum:
 Pace reformata, re fratrum multiplicata,
 Tandem præpropera morte gravatus obis.
 Mors peperit lacrymas nobis tua perpetuandas,
 At specialis amor sedula vota rogat.
 Iste lapis Petrum fovet, heu! heu! jam cineratum:
 Christe lapis vivus tu foveas animam.

Item de eodem.

Jure priorarat te cœtus, Petre, Dolensis,
 Namque sibi probitas te tua prætulerat.
 Prædictum Biturix Richardus ovile fatigans,
 Succubuit victus ex probitate tua.
 Emeliorasti subjectos, ordine, rebus,

Pollens consilio, præditus eloquio
 Ecce lapis nostrum tegit hic pro corpore Petrum
 Tu vero foveas omnipotens animam.

Item de eodem.

Petre, decanus eras, et eras, Petre, jure decanus,
 Namque ut debueras omnibus omnia eras.
 Te graviter fratres lugent obisse Dolenses,
 Quorum res nimio munieras studio.
 Taliter obstiteras Richardo Biturigensi,
 Præsul ut ipse tuo cesserit eloquio.
 En, Petre, suffossum tabescens incolis antrum.
 Spiritus alta petens incolat astra tuus.

De canonico sine proprio.

Rainaldus cleri vernans rosa Pictaviensis,
 Facundus, verax, religionis amans.
 Qui promulgavit tibi primus Pictava tellus
 Canonicam, quæ nil proprietatis habet,
 Tam bene dispositæ consummans tempora vite,
 Exanimis tandem subditur huic tumulo.
 Cujus spiritui sis mansio, summe sacerdos,
 Atque sacerdotis, Christe, memento tui.

De Godefrido Remensi.

Jocundus magnæ thesaurus philosophiæ,
 Magnaque musa perit, cum Godefredus obit.
 Iste decus cleri, sol alter idoneus orbi,
 Orbi sufficeret, viveret ipse diu.
 Sed mors effrenis super hunc sua frena gravavit,
 Et jubar a superis invida grande tulit.
 Remis habet corpus, animæ sit mansio cælum,
 Divitibus dives ossibus urna vale.

Item super eundem.

Orbi descendus tamen et specialiter urbi
 Quam Remis dicunt, hic, Godefrede, jaces.
 Præcipue cleri lacrymis comitatus opinis
 Hic tandem matris redditus es gremio.
 Remensis populi clerique lucerna Latini,
 Omnibus extorques dum moreris lacrymas.
 Gallia te tanto complexabatur amore,
 Ut doleat se non accubuisse simul.
 Nunc igitur pedibus quibus ire licet gemebunda,
 Te comitatur adhuc planctibus et precibus.

Item de eodem.

Quem tegit iste lapis non Tullius æquiperaret,
 Si tamen ejusdem temporis ambo forent.
 Hunc etenim vatem sapientia tanta repleat,
 Ut bene Romuleis antefuisse putes,
 Denique tantus erat quantos vulgata per orbem
 Fama volans fecit, quos libet esse viros.
 Mortis livor edax hunc, proh dolor! abstulit orbi.
 Heu! scrobe sub modica nunc, Godefrede, jaces.
 Divinos cineres genitrix sua Remis habeto,
 Tu quoque, Christe, suæ mansio sis animæ.

Item de eodem.

Quæ natura potens vix omnia contulit ulli,
 Omnia contulerat hæc, Godefrede, tibi.
 Formam, divitias, mores, monumenta nepotum,
 Discretam pectus, ingenium locuples.
 Os par ingenio, studii florentis amorem,
 Nec tamen ista tibi cuncta tulere mori.

A Egregios artus en parvula continet urna,
 Remis te genuit, te quoque Remis habet.
 Urbs venerare tuum felici pulvere felix,
 Cives concivem cœlicolæ foveant.

Item de eodem.

Hos apices donec oblitteret ipsa vetustas,
 Aut inimica manus celebri relegetur honore
 Ille Godefredus, quem lucida musa secundum
 Nasoni peperit, quem littera multa replevit,
 Ecce perennis adhuc Godefredum fama perennat,
 Atque perennabit dum fama volare valebit.
 Remis eum genuit, et Remis eum sepelivit:
 Terra colit terram, sed spiritus incolat astra.

Super Alexandrum Turonensem.

Fletus innumeros cum mors ingesserit orbi,
 B Fletus majores ingerit ipsa modo.
 Alexander enim juvenum specialis honestas,
 Intempestiva morte gravatus obit.
 Nondum his denos adolescens vixerat annos,
 Cum rosa formosa marcuia quod erat.
 Canonicus Turonensis erat puer indolis altæ,
 Flos olim roseus, nunc cinis est luteus.
 Sique sibi maculas species attraxit et ætas,
 Tu tamen indulge rex utriusque dator.

Super eundem.

Cum titulos multis dederit mea cura sepulcris,
 Nullum flebilis quam dedit hunc titulum.
 Alexander enim luctus generaliter orbi,
 Præcipueque suis flos juvenum jacet hic.
 Cujus plus juvenum cedebat forma decori,
 C Quam salinca rosæ, quam citisus violæ.
 Tandem defuncti sic marcida colla videres,
 Tanquam stipitibus lilia truncâ suis.
 Hanc plorat clerus Turonensis, plorat et omnis
 Ætati quisquis compatitur teneræ.

Item de eodem.

Quidquid majoris potuit natura decoris,
 Klud Alexandro contulerat pariter.
 Contuleritque licet quæcunque decora putantur,
 Mortuus attamen est, ecce cinis jacet hic.
 Supra quindenos vix quatuor attigit annos,
 Illi cum pariter omnia mors rapuit.
 En scetet vilis speciosæ gloria carnis,
 At, Deus, indulge quod male promeruit.

Item de eodem.

D Qui properus properas præsentis ad atria templi,
 Sta si nosse cupis quem tegit iste lapis.
 Hic Alexandri cujusdam gleba quiescit,
 Quem mundo species unica prætulera
 Hic inter juvenes quasi conspectissima stella
 Gratus erat clero, gratus erat populo.
 Hic cum bis denis vel circiter esset in annis
 Tactus sole gravi flos teæer occubuit.
 Qui legis hos apices, si compateris cinerato,
 Dic orans, tenere parco Deus puero.

Super Guillelmum Engolismensem episcopum.

Nobile nobilium specimen, Guillelme, decusque,
 Proh dolor! hic prope cineratus morte quæscis,
 Ordine præsul eras, atavorum sanguine consul,

Providus in factis, nulli sermone secundus.
Engolisma, dole, tanto viduata patrono,
Langues ecce tui moderamine præsulis orba.
Interitum timeas, dempto moderamine langues,
Huic siquidem nullum non nescis æquiparandum.
Urbs tamen infelix artus venerare paternos.
Dic quoque, transcendat Guillelmi spiritus astra.

Super Erilandum.

Littera quem dives magnum jubar extulit orbi,
Orbi descendus hic, Erilande, jaces.
Magne senex, lingua pariter jocundus et actu,
Sufficeres orbi si diuturnus eras.
Nec mors, nec senium quemquam nocuisse, ut ipse
Nescisses mortem taliter aut senium.
Sed quoniam commune mori est, et labitur ætas,
Parcatur lacrymis, sitque locus precibus.

Dum te terra fovet tua molliter ossa quiescant,
Sit quoque cum Christo pax, Erilande, tibi.

Ut supra super Petrum priorem.

Mors velut effrenis ruptis bacchatur habenis.
Tollit enim juvenes, tollit et ipsa senes.
Sed quidquid tulerit, quæcumque nefanda patrarit,
Est feriendo Petrum grandius ausa nefas.
Iste quidem Petrus et cœnobita Dolensis,
Ejusdemque domus ipse decanus erat.
Qui prudenter agens domui sic præfuit illi,
Defuncto ut vivas vivus agat lacrymas.
Hic modo, Petre, jaces, si sint Petrus ossa cinisque,
Mansio spiritui sit domus ampla Dei.

Super Geraldum Aurelianensem.

Egregius doctor magnusque sophista Geraldus,
Ecclesie robur, cleri populique columna,
Spes pupillorum, vir munificus viduarum,
Aurelianorum lux et specialis honestas.
Vir cani capitis, morum moderamine pollens,
Cui nihil a sensu tulit antiquata senectus.
Tandem communis contactus imagine mortis
Exiit hoc quod erat, datur hic sua portio terræ,
Spiritus in tenues vivens elabitur auras,
Cui tamen e rebus lutulentis si quid inhæsit,
Expiet id totum clemens miseratio Christi,
His precibus, lector, amen adjiciendo faveto.

Super Odonem abbatem Engeriacensem.

Qui properus transis hujus monumenta sepulchri,
Ut relegas titulum comprime, quæso, gradum.
Hic jacet abbatum decus et specialis honestas,
Pauperibus saties, indigus Odo sibi.
Qui pietatis amans, monachorum forma, decenter
Ingeriacensi profuit Ecclesie,
Tandem pace bona sopitus morte quievit,
Ecclesie robur, ordinis Odo vigor.
Qui legis hæc duo fac Odoni, fac pia vota
Deque metu mortis sollicitare tibi.

Super Radulfum Pictaviensem archidiaconum.

Archidiaconi perfunctus honore decenter,
Consilium plebis, lux cleri Pictaviensis,
Quem satis egregie ditarat summa sophiæ,
Radulfus jacet hic factus de pulvere pulvis.
Pictavis urbs, luce, tanto viduata ministro.

A Tunde dolens pectus, laceros tibi diripe crines,
Diamodo persona careas huic æquiparanda.
Nec tamen in lacrymis unquam tua vota coerce.
Spiritus ut veniam Radulli promereatur,
Id puer, idque senex, lector quoque poscat idipsum.

Super præsulem Durandum.

Nomine Durandus jacet hic præsul venerandus,
Quem commendavit vita benigna Deo,
Exsequias celebres, quæ forma fuere triumpho,
Dispensavit ei gratia summa Dei.
Urbanus synodo generali papa vocata,
Patres bis centum movit ad obsequium.
Tertia quæ decimam lucem præit ante Decembrem
Vitæ præsentis lumen ademit ei.
Arvernus sanctos cineres reverenter habeto
B Atque patrocínio tutior esto suo.

Super eundem Durandum.

Temporibus luteis vir magnæ strenuitatis,
Aurea Durandus sæcula restitit.
Arvernus præsul dignissima præsuæ fecit,
Fecit digna Deo religiosus homo.
Ipsius exsequias dicas similasse triumphum,
Et dispensantis signa fuisse Dei.
Adfuit Urbanus centeno præsule septus,
Abbatum vero major erat numerus.
Tertia cum decima tunc lugubris ante Decembrem,
In reditu luctus est modo festa dies.

Super comitem Pictavensem.

Gloria si mundi pareret monumenta fideli,
Nulli commodius quam tibi dux pareret.
C Vir generosus eras, decus orbi, dux Aquitanis,
Hosti terribilis, ipse Pater patriæ.
Sed tibi sit titulus, Guillelme, tuumque sciatur
Istius Ecclesie qua sepeliris opus.

Super militem juvenem.

Nulli Goffredus genio formave secundus,
Intempestiva sopitus morte quiescit.
Plus animo validus quam possent membra tenella,
Militis ante dies, assumpsit militis arma.
Dormit in Christo puer altæ nobilitatis.
Non quindennis erat, sed erat quindennis ut esset,
Si ter quinque dies sibi vivere plus licuisset.

In Maio vernante rosa, rosa marcevit ista,
Quinta dies a fine diem sibi clausit et annos.
D Hunc commendatum sibi continet hoc monumentum,
Goffredusque suis lacrymabile sit monumentum.

Super Elpem comitissam.

Non dempsit metas tibi mortis forma vel ætas,
Vel proavi reges, quæ sic tibi fata locarant,
Elpes ut neutrum reginam dedecisset.

Super Burchardum bonum militem.

Si centum linguas pro te, Burcharde, moverera,
Non possem laudes æquiparare tuas.
Nam tibi nullius virtus erit æquiparanda,
Quantoscunque tamen carmina magnificent.
Tu Taurinenses solus sic edomasti,
Ut te crediderint mille fuisse viros.
Agnelis viduæ tutor, domitorque reorum,
Corruis uxoris ultor adulterii.

Quod genuit Turonus hic pausat nobile corpus,
Spiritu vero sit domus in Domino.

Iterum super eundem.

Si quis Achilleos mirando recenseat actus,
Actus Burchardi pluris habens recolat.
Corporis aut animi nulli virtute secundus,
Viveret ipse diu, Julius alter erat.

.....
.....

Item de eodem.

Qui quid multarum natura potens probitatum
Divisit multis, constituendo probos:
Id, Burcharde, tibi dederat bene prodiga totum,
Heroes in te quosque simul replicans.
Quidquid sunt alii sortiti particulatim,
Tu totum solus pleniter assequeris.
Providus in verbis, robustus et acer in armis,
Causidicus Cicero, belliger Hector eras.
At dum pro parvo Turonus ducis dominatum,
Ad Langobardos fulmineus properas.
Quam gentem verbis tibi dum subjungis et armis,
Gentis et uxoris prodicione cadis.
Ecce nihil de te superest nisi pulvis et ossa.
Pax tibi, bella quidem causa fuere necis.

Super Raherium audacissimum.

Inscribi tumulis Heroum facta solebant,
Ut quanti fuerant posteritas legeret.
Sed tua deberent speciali facta, Raheri,
Inscribi calamo, nam specialis eras.
Nam natura tibi nullum sic æquipararat,
Omnibus ut solus præfueris ducibus.
Insidiosa latus tibi lancea sedit utrumque,
Militibus tutor dum cupis esse tuis.
Felix urna fove qui vastum terruit orbem,
Nec sit ei terror corporis aut animæ.

Super eundem.

Alite sis equo properus dum fulminat hostes,
Se scutum præbens auxiliare suis,
Raherius cecidit, quo non audacior ullus,
Hostili telo fixus utrumque latus.
Emisit flatum subito cum sanguine mixtum,
Exemplum factus lugubre militibus.
Militiæ graviter stipendia sæva remisit,
Propter quam corpus contulit atque animam;
Quod si sponsa Dei sponso pro talibus audet,
Et pro Raherio supplicet ipsa Deo.

Sicut supra.

Raherius miles fortis velut alter Achilles,
Dispar in nullo laudibus Hectoreis.
Quem natura potens toto decorarat in orbe
Militiæ titulis et probitate sua.
Militis unius, heu! mortuus occidit ictu,
Tam grave mercatus militiæ reditus.
Militibus superest pro tanto milite planctus.
O utinam lacrymæ proficiant animæ!
Magnanimum medicæ corpus committitur urnæ,
Spiritus inveniat quam meruit melius.

Item super eundem.

Robustum pectus, flavusque per ora capillus,

A Et gena pubescens, rarus et annus adhuc.
Vivendi leviter tibi causa fuere, Raheri,
Vivendique diu spem tibi contulerant.
Nulli contulerat potius natura cor audax,
Atque manum validam quam tibi contulerat.
Militis unius totum simul abstulit ictus,
Quippe coegit te morte mori subita.
In modico tandem pulvis modo clauderis antro,
Notus namque Deo nunc locus est animæ.
Quod si vota fides audax pro talibus offert,
Offerat et pro te vota benigna fides.

Ad scutum ejusdem

A domino viduata tuo jam parma quiesce,
Cui par Raherio nullus erit dominus.

Vive; dies festos longum visura per ævum,

B Nam metuenda quidem lancea nulla tibi.
Nam si Raherius vel par sibi viveret ullus,
Non deberentur otia tanta tibi.

Mors ejus requiem, faceret tibi vita laborem.

Sed labor ille tibi dignus honore foret.

Posterior nunquam, prior ires semper in hostem,
Cedere nec scires anxia, nec fugeres.

Qui te conspiciet pro tanto milite plorent,

Tuque diu valeas in titulo posita.

Super quem evenerit.

Qui supra vestros legitis lamenta sepultos,
Quinque minora premi casu lugere soletis,
Et mihi dilapso fletus infundite vestros.
Consul eram magnus, patriæ pater, hostibus hostis,
Nomine Guillelmus, vitæ status omnibus omnis.
C At nunc extrema, ceu singula, sorte potitus,
Occubui non lege mea, sed lege jubentis,
Omnia cujus lex aliud demutat in esse.
Hei mihi! nunc, lector, nil plus de consule restat,
Quam quod ego feci tua vota quod emeliorant.
Hoc nunc inclusus sub fornice lege sepultus.
Qua sepelitur homo communi lege resurgam.

Super Osannam.

Lector, quid fuerim, quid sum si forte requiris,

Nata puella fui, sum modo facta cinis.

Conjugio favi tantummodo prolis amore,

Occubui decimum dum parerem puerum.

Nec puer antiquo nascendi nascitur usu,

Cæsa matre quidem filius extrahitur.

D Causaque nubendi mihi causa fuit moriendi.

Consulis uxor ego, nomen Osanna mihi.

Sed quid honor, quid opes, quid prolis copia prod-
[est?

Christe mihi prosis, tu mihi mansio sis.

Super Guidonem.

Exsul ab urbe mea dum me velut effugientes

Insequor ipse libros, dumque vaco studiis,

Proh dolor! incubuit mihi lamentabilis hora,

Quippe supervenit mors inopina mihi.

Ecce sub hoc tumulo cineratus corpore pauso.

Spiritus obtineat quam meruit melius.

Me tamen et fidei tenor, et confessio culpæ,

Quandoque securum de venia faciunt.

Quod tamen exspecto poterit mihi turba legentium,

Et votiva simul præproperare cohors.
Civis eram Turonensis ego de nomine Guido,
Gentis patriciæ, me modo Remis habet.

Super Johannem

Intempestiva moritur dum morte Johannes,
A mortis sævo solvitur imperio.
Nam potius vivit qui sic obiisse videtur.
Nulla voluptatis teclina cohæsit ei.
Ætas ipsius vix annum dimidiarat,
Ipsa dies lavacri mortis et ipsa fuit.
Profuit ergo sibi tantummodo gratia Christi,
Quæ tamen et juste prevenit immeritos.
Ergo lætandum satis est in morte Johannis,
Qui nullis moriens indignit precibus.

Super Odonem puerum.

Urna brevis modicusque lapis super additus urnæ,
Signant materiam quod foveant modicam.
Quod premit iste lapis pueri sunt ossa tenelli,
Si tamen una satis duruit ossa dies.
Pene fuit natus puer hic simul atque renatus,
Vivere vix potuit, moxque mori meruit.
Quod tamen imposuit nomen properantia mortis
His pateat signis : Otto puer jacet hic.

Super Burchardum iterum.

Romuleos Turonus licet exsuperaverit actus,
Militiæ titulis et probitate sua
Tu, Burcharde, tamen Turonenses exsuperabas,
Militiæ titulis et probitate tua.
At Longobardæ dum tandem proditioni
Occurris vindex, persequerisque reos.
Hostibus atque reis te prodit adultera conjux,
Sicque cadis modico vulnere magnus homo.
Corpus magnanimum modo contegit hoc monumen-
[tum,

Spiritui vero parce, benigne Deus.

Super Troilum.

Nulla sit immunis ætas a vulnere mortis,
Hic jaceo juvenis Troilus exanimis.
Super Rainaldum Remensem archiepiscopum.
Remensi populo lumen firmamque columnam,
Rainaldum Christi gratia contulerat.
Hic quoque Martini sublatus ab æde beati,
Remensi multum profuit ecclesiæ.
Hunc mors in tanto florentem pontificatu
Attigit, et vacuum fecit item cathedram.
Pupilli cives pro tanto præsule flentes,
Corpus pontificis hic posuere sui.
Hic populus glebæ dignos dispensat honores,
Dispenset veniam cunctipotens animæ.
Hunc duodena dies Februi præeunde kalendas,
Destituit mundo, substituitque polo.

In rotula de Guillelmo abbate.

Guillelmus quoniam verum properavit ad esse,
Ad non esse licet sit visus primitus isse.
Si tamen et properans properavit tramite recto.
Omnibus Ecclesiæ gaudendum censet amicis
Si vero læsit properantem quilibet error,
Poscat ei veniam pia fratrum sollicitudo,
Quæ votiva Deum supplex et sedula pulset.

A Diximus ergo sibi, Guillelmo parce, Redemptor,
Ut nostris itidem concedat, dicite nobis,
Ut procul absentes oratio mutua jungat.

In rotula de Adam abbate.

Hæc desolatis solatia Burguliani,
Profuit ex Adam quod vester pertulit Adam.
Sed quasi pro nihilo fieret de morte querela,
Præsertim cum sit mors Christi nostra medela.
Nec deerit medicus nisi desit cui medeatur.
O felix morbus mors Christi cui medicatur.
Vos quoque luxistis quia patre bono caruistis.
Nimirum patri plus quam vobis doluistis.
Nec mirum, lacrymas extorsit viscus amoris.
Sed cadat iste dolor. Deus est medicina doloris.
Patri consulite pia pro Patre vota vivendo,
B Necnon et vobis jam de Patre substituendo

De magistro suo planctus.

Doctorum speculum, doctor amande,
Majorum titulis æquiparande,
O Huberte tuis vir venerande,
Immolo perpetuas exsequiis lacrymas.

Mors tua dura mihi.

Ablato mihi te, quæ mihi gaudia?

Gaudendi subiit deficientia.

Lugendi datur, heu! pessima copia,
Et perpes querimonia.

Væ mea vita mihi.

Hubertus patriæ cura paterna,
Magduni cecidit clara lucerna.

Ex quo mœsta mihi lux hodierna,
Vix aliquando scio quid faciens facio.

Mors tua dura mihi.

Urit nostra dolor corda medullitus,
Vix rarus recreat viscera spiritus.

Huberti gemitus causa sit exitus.

Hinc est creber anhelitus.

Væ mea vita mihi.

Quo nos alter ego, sed magis idem.

Hoc univit amor fœdere pridem,

Nec sorti modo mors subdit eidem.

Esset obisse mihi gloria, teque frui.

Mors tua dura mihi.

Ex quo cum lacrymis plus ego lugeo,

Hinc plus ipse quod est res nova gaudeo.

Quanto displicuit res lacrymarum,

Tanto triste placet pondus earum.

Displicet atque placet illud, utrumque placet.

Væ mea vita mihi.

Singultus peperit carmina lubrica.

Haud arcant elegos claustra poetica

Te, doctor, replicat nostra querela,

Hunc morbum leni, ait, nulla medela.

Mors mihi te tibi me compositura placet.

Mors, rogo, sera veni.

De Gerardo Laudunis subrepto.

Tantum Gerardus laudes dum laudibus auxit,
Quod dignum magnis laudibus Andus habet :
Quantum doctrinis Ciceroque, Maroque Latinis,
Nam nobis alter fulsit Aristoteles.

Lux et laus cleri, sol qui suffecerit orbi,
Orbi quadrivium protulit et trivium.
At fortunatus fuit abbas Burgulianus,
Qui sibi Gerardum vindicat in proprium.
Laudanis obiit, sed vivit Burgulianis,
Utque diu vivat jam redimunt precibus.
Hunc igitur terræ speciali mandet honore,
Quisquis defuncto corpore dives erit.

Item de eodem.

Uberibus, Manegaude, tuis lactatus abunde
Tempore posterior, pene legendo prior:
Atque tuis sinibus abstractus venit ad Andos,
Ardua Gerardus planaue dicta gerens.
Laude sua laudes Lausduni multiplicavit,
Artes exponens commoditate levi.
Hunc quoque Lausduni invidit Burguliensis,
Et quibus invidit blandiloquus rapuit.
Jam nunc Gerardus pauset cum Burguliensi,
Donec mandetur alteruter tumulo:
O utinam neque mors neque casus separet ipsos,
Donec nigrescat primitus albus olor:
Et donec pennis corvus niger evolet albis,
Lausdanum refluus donec eat Ligeris;
Et donec querulæ sileant valeantque cicadæ,
Et noceat senium sive dolor neutrum.

Ad eundem ut monachus fat.

.
Ipse locum novi qui floridus otia gignit,
Libros et cartas et cuncta studentibus apta.
Burgulius locus est, et Cambio dicitur amnis
Flumine perpetuo qui vitreus irrigat hortos,
Hocque loco locus est a turbis pene remotus.
Qui tutat fratres a sollicitudine mundi,
Et sovet in gremio diuturnos pacis alumnae.
Prata virent juxta, quibus est contermina silva.
Hunc emat, hunc redimat quisquis probus esse la-
[borat.

Super abbatem Silvae Majoris.

Cum pro defunctis soleant orare fideles,
Proque sibi caris perpetuent lacrymas.
Pro patre Geraldo nihil est utriusque necesse,
Qui cœli civis incolæ vixit humi.
Silvam Majorem monachis Dominoque dicavit,
Exsul sponte sua finibus a patriis.
Francia natalis sibi sorduit, hancque reliquit,
Silvestres saltus Burdegala veniens.
Pullulat ecce polo silvestris terra colonos,
Quæ per Geraldum floruit agricolam.
En felix anima cœli lætatur in aula,
Artus hic positi lætificent populos.

Item de eodem.

Silvæ majoris jacet hic sanctissimus abbas,
Abbatum splendor, et monachile decus.
Hic silvas coluit, Christoque novalia fecit,
Ut salivna rosam, poma salix generet.
Iste locus primum silvestris et cœtera tellus,
Ipsius exemplis est modo porta poli.
Vir cani capitis, vir perfectæ probitatis,
Cœlorum civis dormiit in Domino.

A Plebs Aquitana, Patris corpus complectere tanti,
Qui tibi vivit adhuc religionis odor.
Gallia congaude Geraldo quem genuisti,
Ac cineres sanctos hic venerare suos.

Item de eodem.

Mente columbinus, zeli fervore severus,
Alloquio dulcis, moribus egregius.
Pauperibus largus, sibi parcus, fronte serenus,
Cunctis compatiens pectore largifluo.
Abbas Geraldus jacet hic pro carne sepultus,
Liber enim cœlos spiritus obtinuit.
Gallica plebs genitrix plebi dedit hunc Aquitanæ,
Et silvas veteres Burdegala coluit.
Qui tantum terræ, genti quoque profuit illi,
Ut modo gens per eum terraque fructificet.
B Ossibus hic locus est dives decoratus opimis,
Prosit honor populis ossibus exhibitus.

De eodem abbate.

Alba columba Dei maculis rugisque remotis,
Quem nocuit culpæ nulla nigredo suæ.
Miles ut emeritus ad regis præmia raptus,
Spiritus abbatis vindicat astra sibi.
At qui de terra cinis est adjunctus eidem,
Hæc requiescit humo jure vocatus homo.
Hic natale solum, quod erat sibi Francia dulcis,
Ultro deseruit pone sequens Abraham.
Silvæ Majoris probus hospes et incolæ primus,
Hos tenuit saltus excoluitque Deo.
Nomine Geraldus vir strenuus alta sitivit,
Hic pausat corpus, spiritus alta tenet.

De eodem abbate.

C Prudens ut serpens, simplex Geralde columba,
Angelicus specie, gratus olor capite.
Vir leo zelando, supplex agnus patiendo,
Mitis, mansuetus, religione probus.
Hanc ubi divino domuisti vomere terram,
Ad te collectis fratribus innumeris:
Tandem communis contactus imagine mortis,
Das animam cœlo, membra soli gremio.
Ora pro nobis, Geralde, Pater reverende.
Non opus est pro te nos aliud petere.

Audeberto Cenomannensi archidiacono.

Censeo famosis te vatibus æquiparandum,
Quamvis præniteas re, fama, vatibus ipsis.
D Nec tu dissideas a commoditate Maronis.
De Berengario Turonensi pauca locutus,
Es nobis visus, nisi fallor, magnus Homerus.

Ad comitis Stephani fratrem.

Lampadis os, Philippe, v. le, puer indolis altæ,
Lux olim cleri clara futurus, ave.
Me tibi quem præfert gradus et provector ætas,
Ad te compellit scribere solus amor.
Scribo quod puero surgenti profere possit.
Quodque dies nostros quodque gradum deceat.
Tu quod cudit amor, quod amici more paciscor,
Sic ut amicus habe, solus habendo lege.
In triviis siquidem nolo mea dicta vagentur,
Nemo nisi infelix invidia caruit.
Sicut nobilitat te linea sanguinis alti,

Sic quoque te morum linea nobilitet.
 Subditus esto libens virgæ manibusque magistri,
 Dum vacat, assiduus disce, revolve libros.
 Tempus erit subito cum te tua provehet ætas,
 Cum te nobilitas avocet a studiis.
 Nam si nescieris tunc respondere rogatus,
 Si Præsul fias, mutus asellus eris.
 In condiscipulos nimium sævire caveto,
 Immo magis recolas te fore discipulum.
 Quod tecum gessit nec cuilibet improperabis,
 Nec tibi quod soli dixit amicus homo.
 Si sis iratus, nulli tamen objice crimen,
 Pacatus siquidem forsitan alter eris.
 Nobilitas et lingua præcax, moresque protervi,
 Nec sibi concordant, nec bene conveniunt.
 Nobilibus siquidem proavis Odonibus ortus,
 Ortus es Odones ut veteres renoves.
 Qui sic vixerunt, fuerint ut Julius armis,
 Augustus pace, divitiis Salomon.
 Addidit Octodorum sibi scilicet unus eorum,
 Augustamque suis juribus obtinuit.
 Isque Theobaldum generavit pacis alumnum,
 Quo, Philippe, venis principe progeuitus.
 Ergo quem decorant antiquæ nobilitatis
 Tot proavique duces, et comites atavi:
 Da condigna tuæ præsentia nobilitati,
 Moribus ipse tuis præniteas atavis.
 An sim jocundo, Philippe, locutus amore,
 In serie sensus ipse notare potes.
 Quod si dicta sonant incomptam rusticitatem,
 Crede mihi melius dicere non potui.
 Est ignorantis vitium, non culpa volentis:
 Si bene non dixi, dicere quod volui.
 Denique quod sentis, quod gessit nostra voluntas,
 Ac si protulerint carmina nostra puta.
 Dicta meis votis industria vestra coaptet,
 Dictaque votorum vis magis appreciet.
 Appreciet cartam, quod cartam misit amicus,
 Dilige quod præfert nomen amicitiae.
 Jam memor esto mei, memoris memorabor et ipse,
 Nec nos a nobis mors etiam dirimat.
Adelæ comitissæ.
 Vadis ut insolitos videas, mea cartula, fastos,
 Ut regum thalamos et comitum videas.
 Vadis ut egregiam mihi gratifices comitissam,
 Si tamen ipsa prius gratificeris ei.
 Gratificeris ei, dicens comitissa valete,
 Reginae potius nomine digna vale.
 Hæc est illius si nescis filia Regis,
 Anglos indomitos qui domuit gladio.
 Qui sibi Northmannos inhibentes jura paterna
 Perculit ense fero, supposuitque jugo.
 Iste procellosas pro littore duxit abyssos,
 Et quasi condexit littora littoribus.
 Iste licet sumptus superaverit imperiales,
 Tantæ plenus erat fertilitatis opum.
 Ut vix thesauros aliquis perpenderit ejus,
 Largus militiæ, largus et Ecclesiæ.
 Denique tantus erat, ut solus fecerit orbem

A Nomen ad imperii subtrepidare sui.
 In dubio tamen est quæ stirps utriusque parentis,
 Cum mage par fuerit clarior exstiterit.
A patribus proavis pater editus, utpote consul,
 Extulerat proavos ex probitate sua.
 Addideratque suis nunc tantum rebus honoris,
 Quantum res olim patribus addiderant.
 Sed neque distabat a tanto conjuge conjux,
 Quam sublimabat regia nobilitas.
 Quæ deducta potens a nobilitate potenti,
 Terræ Flandrensibus nobile germen erat.
 Hosque pares geminos sibimet sic fata dicarant,
 Ut speciale forent conjugii specimen.
 Regem regina, reginam rex decorabat,
 Et decus alter erat, et decor alterius.
B Non virtute minor successit filia patri,
 Excepto quod non militis arma gerit.
 Arma tamen gereret nisi mos opus hoc inhiberet,
 Nec fas est ferro membra tenella premi.
 Una tamen res est qua præsit filia patri,
 Versibus applaudit, scitque vacare libris.
 Hæc etiam novit sua merces esse poetis,
 A probitate sua nemo redit vacuus.
 Rursus inest illi dictandi copia torrens,
 Et præferre sapit carmina carminibus.
 Ergo ne timeas, nimis est affabilis ipsa,
 Ipsa dabit tempus, et dabit ipsa locum.
 Utque reor non te comitissa remittet inanem
 Sis licet ipsa rudis, more suo faciet.
 Nec tibi præstabit tantillum quod meruisti,
C Præstabit quod sit lausque decusque suum.
 Pene sua est orbi jam munificentia nota,
 Extremos homines jam sua dona vocant.
 Ipsa mihi nota est, nec ego sum cognitus illi,
 Occulit sibi me rustica simplicitas.
 Nec nunc auderem præmittere carmen ad illam,
 Sed voluit mandans carmen habere meum.
 Quidlibet audivit nuper de carmine nostro,
 Innuvit applaudens quatenus adjiciam.
 Adjicio non quod par esse suæ probitati
 Possit, sed vigeat ex probitate sua.
 Materies grandis mea carmina nobilitavit,
 Non mea nobilitant carmina materiam.
 Hanc morum probitas, hanc castum pectus honestat.
D Nobilis hanc soboles ornat, amorque viri.
 Sunt tamen et multi, quos commendare puellis
 Et decus et probitas et sua forma queat.
 Hanc qui tentassent? sed quid tentasse juvaret?
 Servat pacta sui non violanda tori.
 Hanc decor insolitus, et inæquiparanda venustas,
 Commendatque simul gratia colloquii.
 Sed quis tam duram silicem mollire valeret?
 Inspiciunt sine re, sed juvat inspiciere.
 Præmia magna putant dum spe pascuntur inani,
 Irritantque suos hanc inhiando oculos.
 Nec mirum, quoniam species sua tanta refulget,
 Debeat ut cunctis præfore virginibus.
 Hanc ego vidissem nisi rusticus erubuissem,
 Ipsam quippe loquens inspiciere erubui.

Tunc nisi pa.antes obliquarentur ocelli,
 Mox exhausisset omnia verba mihi.
 Gorgone conspecta quamplures destituuntur
 Taliter a propriis protinus officiis.
 Et coram Circe sic multi diriguere.
 Non etenim poterant lumina ferre deæ.
 Vix ideo vidi, vidisse tamen reminiscor,
 Ut reminiscor ego somnia visa mihi.
 Sic me sæpe novam lunam vidisse recordor,
 Vel dum vix video meve videre puto.
 Vix ipsam vidi, sed sicut et ipse recordor
 Dianæ species anteferenda sua est.
Ad eandem, pro cappâ quam sibi promiserat.
 Quam peto, quam petii, si reddas, Adela, cappam,
 Quæ deceat dantem, deceat simul accipientem :
 Nulla mihi major, melior mihi femina nulla,
 Nam Regina mihi tu fies ex comitissa.
 Te quoque majorem formabunt carmina nostra,
 Carmine tu nostro latum spargeris in Orbem,
 Ut te nosse queat et Cyprus et ultima Tyle,
 Æthiopes, Indi, Getulus, et insula quæque.
 Grandia dico quidem, sed grandia dicere novi,
 Ex quo materiam mihi sumpsi de comitissa.
 Ipsa mihi carmen, ealamum mihi suggeris ipsa,
 Ipsa dabis flatus, os ipsa replebis hiuleum.
 Emeritas solvis mercedes ipsa Poetis,
 Tu cogis vates taciturnos esse loquaces.
 Ergo tuum Vatem, Comitissa, revise loquentem,
 Et refer, o domina, scribenti præmia cappam,
 Cappam quæ phrygium rutilans circumferat aurum,
 Cappam quæ gemmis ambitum pectus honestet :
 Ut te habeat pectus hæc dum super induet artus
 Cappam quæ pretium comitissæ præferat instar,
 Quam merito valeam comitissæ dicere cappam.
 Sicut et excellis reginas et comitissas,
 Sic Reginarum comitissarumque lacernas
 Hoc excellat opus, quod te super astra perennet.
 Magna peto, si non majora rependere nosses.
 Ipsa pusillanimes fastidis parva petentes.
 Non nimis alta peto, non ad nimis alta relabor
 Quolibet ornatu debes ornare ministros,
 Et ditare simul thesauros ecclesiarum.
 Id petiisse meum est, id te præstare tuum sit.
 Sic mihi responde juri ut faveas utriusque,
 Et cave ne desit etiam sua simbria cappæ.
Ceciliæ regis Anglorum filia.
 Regia virgo, vale, vale, inquam, regia virgo,
 Virgo Romuleis tunc anteferenda puellis,
 Virgo virginibus nunc anteferenda coævis,
 Quam pater augustus æquavit regibus Anglis.
 Quam species formæ cum virginitatis amore,
 Et morum probitas ingenti laude venustat.
 Quam satis exornat sua sollicitudo legendi,
 Quam patre nobilior sponsus sibi gratificavit.
 Ergo placere tuo virgo contende marito.
 Nam neque nupsisti quasi cuilibet e grege sponso :
 Sed magis egregio, cujus te forma perennet.
 Quod tibi quæ multa est librorum lingua loquitur,
 Ecce tibi, virgo, si quid tamen ipse valebo,

A Offero me pro posse meo, vel si placet ultra.
 Audivi quamdam te delinuisse sororem,
 Cujus fama meas aliquando perculit aures
 Nomen it elapsum, vidisse tamen reminiscor.
 Bajocensis erat, sed tunc erat Andegavensis,
 Quam, tibi si placeat, nostra de parte saluta,
 Atque mihi nomen rescribe tuumque suumque.

De duce Rotgerio.

Cui probitas patris peperit bellando ducatum,
 Quem pax, quem probitas patri sua multa coæquat,
 Salve, Rogeri, longum dux inclyte, salve,
 Ut speciale tibi salve fac Burguliani.
 Attamen anticipant nostros tua facta colonos
 Namque tuum nomen totum vulgatur in orbem,
 Vel quia militiæ stipendia fundis opima,
 B Vel quia tractas rem consultus homo popularem,
 Quæ stat firma tuis non concutienda diebus :
 Sive quod Ecclesias immenso munere ditas,
 Sive quod invitas hæc tempestate Camœnas
 Dapsilitate tua, ne possit Apollo tacere.

De Hostiensî episcopo

Odas, o utinam cui mittuntur placituras
 Odoni magno dirigo parvus ego.
 Odo pontificum decus et specialis honestas
 Consilium papæ, regula justitiæ.
 Ecclesiæ robur, non concutienda columna ;
 Mittit quod placeat Burgulianus ave.
 Burgulianus ave magno dicit patriarchæ,
 Quod mihi notitiam præsulis obtineat
 C Odo, Wido mea mihi te celebravit in aure,
 Pluribus indicis te mihi significans.
 Guido tuum nomen nostrum devexit in orbem,
 Utque viri tanti præco vir ille mihi.
 Te mihi procerum statura significavit,
 Quæ non excedat effligata modum.
 Mores jocundos Wido tibi dixit inesse,
 Et quod conveniat moribus alloquium.
 Utque mihi dixit, ditat te littera dives,
 Et vatum Musas deliciosus amas.
 Si cantare velis cantas modulamine dulci ;
 His superest vultus et facies hilaris.
 Affatu suavis, communis et omnibus omnis,
 Exhilaras mœstos, et stolidos reprimis.
 Os Oratorum modo vivis Tullius alter ;
 D Callidus in verbis vivis Aristoteles.
 Tempora quæ modo sunt, quæ sunt sine remige navis,
 Rectorem statui te volvere sibi.
 Qui te fecerunt Odo velut Hostia Romæ ;
 n modico Romæ te facient dominum.
 Hic jam cœperunt ordiri provida fata :
 Hic intelligimus, jamque favemus eis.
 Odoni factus hæres in pontificatum,
 Mox in papatum substituendus eris.
 Hoc locus, hoc nomen, hoc signat copia linguæ ;
 Hoc alti sensus præcinit integritas.
 Innuit hoc habitus tunicatæ religionis,
 Vos ambos idem Cluniacus genuit.
 Ambos vos fovit, vos Hostia sustulit ambos,
 Alter papa fuit, nec minus alter erit.

O si tunc merear florere superstiti vita ;
 Ut tunc te toto pallidus ore canam
 Tunc Orpheus nostram nequeat superare Camoenam;
 Si pleno flatu buccina nostra sonet.
 Velis furtivis vehitur modo nostra carina,
 Namque piratarum perstrepat omne genus.
 Insontem facerant me dentibus obloquiorum,
 Meque reum mortis clamitat invidia.
 Objiciunt quod ego tabulas post tempora tango,
 Quod non demisso vado supercilio.
 Ipse susurro tamen, mecum quoque rumino psalmos,
 Atque obliquatis vultibus intueor.
 Ut fur invidiæ probitati est sæva noverca,
 Quocirca tepeo sæpius a studio.
 Quod si me vellet defensio vestra tueri,
 Ut mea duntaxat carmina diligeres :
 Repentes hederæ mox serpent uberiores,
 Si quando audaci fretus ero gladio.
 Audaci si quando lyras moderamine tangam,
 Si musas pleno pectine discutiam.
 Si quando impavidus vates audebo vocari,
 Si calamos teneam non trepidante manu.
 Si verbo nostris signisque quibuslibet Odis
 Illudas, Odo, fulmina non timeo.
 Fulmina quæ timeat, quem maxima Roma tuetur
 Quid timeat tua quem proteget Odo manus?
 Me sub amore tuo digneris, maxime Pastor,
 Tutior ut Romam si sit opus videam.
 Tutior ut duce te Romana palatia cernam,
 Quem mea rusticitas terreat absque duce.
 Jam nunc de vestro tanquam securus amore,
 Vobis commendo quod penitus cupio.
 Me præsumptem de te confundere noli,
 Debita posco quidem, da mihi, namque potes
 Si quotemque modis aures obstruxerit aspis,
 Ut nolis nostras insinuare preces.
 Si quesita neges, possisque negata referre,
 Si tua claudantur corda meis precibus :
 Ut dare tu nolis sine damno quod dare possis,
 Non es quem spero, quem tuus ipse cano.
 O quam sperabam vivis procul et procul alter,
 Quod Deus avertat ut mihi tu facias.
 Unicus est Odo mihi filius, imo coabbas,
 Pro quo devotus asto tuis pedibus.

Namque manum super hunc nimis aggravat ille
 [Remensis]

Iram qui papæ funditus emeruit.
 Imposuit siquidem regi diadema Philippo
 Nunc et in hoc papæ negligit imperium,
 Propterea fundo mea viscera funditus Odo,
 Ut mihi perficias hanc tibi rem facilem.
 Abbatis partem sustentens ordine recto,
 Ut restauretur filius ille meus.
 Quod confirmavit in eo Romana potestas,
 Inconvulsum sit, permaneatque ratum,
 Et potes et debes, nisi me contempseris, Odo
 Abbatem sancto reddere Remigio.
 Non ingratus ero, superaddam gratificandus
 Munera carminibus, carmina muneribus.

A Ecce fatigatus nimium remeare nequivit,
 Sed si mandabis ut veniat veniet.
 Jam securus erit, redeat si scripseris illi,
 Noverimus quoniam restituendus erit.
 Si mandare velis quod penses utile nobis,
 Guidonem nostro noveris esse loco.
 Guido mihi vivit, magnus, bonus, atque fidelis,
 Magni momenti, nominis haud modici.
 Hunc venerare modo quo nos veneramur eodem,
 Namque bona morum simplicitate viget.
 Odam dilatat occasio multa precandi,
 Sed modo sine brevi sis memor, Odo, mei.

Item de eodem.

Odonem salvere meum sine sine præcepto :
 Odo mi, salve, papa futurus, ave.
 B Quod te dico meum, præsumptio dicere cogit,
 Tantum tantillus pontificem monachus.
 Quem nunquam vidi, quem solis auribus hausi,
 Dicere præ nimio cogor amore meum.
 Visceribus totum te nostris insinuavi,
 Te siquidem novi carmina diligere.
 Et laudas vates, et præmia vatibus offers,
 Jocundus, prudens, felle columba carens.
 Compatiens miseris, peregrinis auxiliator,
 Morum præ cunctis asperitate cares.
 Maximus orator, vatum specialis amator,
 Invitas nostros ad studium calamos.
 Talem te cupio, mihi te desidero talem,
 Qualis es, et qualem te volo promereor.
 C Quæso mihi debe quod debet amicus amico,
 Quos indiscussus consolidavit amor.
 Inter quos unquam non est alterna voluntas,
 Qui sapiunt, vivunt et moriuntur idem.
 Ecce tibi talem, me si dignare, paciscor,
 O utinam votis faveris, Odo, meis!
 Si mihi te dederis, si te dignabere nostrum,
 Inter cantores Orpheus alter ero.
 Jam quoque de vestro nimium confusus amore,
 Audeo pro caris insinuare meis.
 Burchardum commendo meum, quem diligo multum
 Tutelæque tuæ, consilioque tuo.
 Urit Guidonis penuria multa penates,
 Odo, roriferas cui plue divitias.

Dominae Emmae.

D Cœnobitarum decus et decor Emma sororum,
 Suscipe quod mandat Burgulianus ave.
 Burgulianus ave tibi mandat, et immolat illud,
 Quod te contiguet perpetuetque mihi.
 Utpote quam proprio sic fovit melle sophia,
 Ut nunc emanent ubera lacte tua.
 Quod nuper patuit mihi carmina vestra legenti
 Quæ tu gratuito nectare condieras.
 Ad te concurrunt examina discipularum,
 Ut recreentur apes melle parentis apis.
 Quod si discipulos vester concederet ordo,
 Vellem discipulus ipsemet esse tuus.

Amato archiepiscopo.

Pontificum lex est veniam præstare roganti,
 Dissolvit legem qui prohibet veniam.

Optime pontificum, mihi sic applaude roganti,
 Ut mihi pontificem te tua facta probent.
 Aures ergo diu pulsatas pande benignus,
 Quamque rogo supplex inveniam veniam
 Nubibus ablatis me respice fronte serena,
 Quidlibet emendo si veniam mereor.
 Sin autem, certe querimonia nostra coæquos
 Tanget ut emendent talia pontifices.

Versus Odonis ad abbatem.

Hanc, Baldrice, tibi mittit tuus Odo salutem,
 A te rescribi quam cupit ipse sibi.
 Nuper, amice, tuum tenui legique libellum,
 Credere vix potui temporis hujus opus.
 Tantum pondus erat verbis, facundia tanta,
 Posset ut hæc credi composuisse Maro.
 Inter amicorum scribi mea nomina sperans,
 Devolvi librum terque quaterque tuum.

A Vel levis ulla mei non est tibi mentio facta,
 Commovit mentem res nimis ista meam.
 Scilicet indignum me, vir facunde, putasti,
 Carmine quem velles perpetuare tuo.
 Attamen urna, lepus, corvus quoque, cancer, aselli,
 In cœlo stellæ te quoque teste nitent.
 Et post tantorum tot nomina clara virorum
 Viles bestiolæ cœlica regna tenent.
 Me quoque multorum post nomina clara virorum,
 Fac tua cœlestis pagina suscipiat.
 Hæreat in libri, rogo, margine distichon unum,
 Inscriptus valeat quo tuus Odo legi.
 Si meritis precibusque meis quæsita negabis,
 Extorquebo tamen improbitate mea.
 Hæc mea sæpe tibi trivialia carmina mittam,
 Sic indignanti quod precor excutiam.

CARMEN BALDRICI DE TABULIS SUIS. FRAGMENTUM.

(MABILLON, *De re diplomatica*, Supplem., p. 51, num. 11, *De instrumentis quibus veteres notarii et antiquarii ad scribendum utebantur.*)

Quod attinet ad stylium, eo maxime utebantur veteres ad scribendum in tabulis ceratis. Legimus in veteri codice, modo bibliothecæ Ottobonianæ, carmina Baldrici Burgulienensis abbatis, partim edita, partim haud vulgata, in quibus unum est lugubre, imo festivum carmen de graphio fracto, quo Baldricus ad scribendum in tabulis ceratis per annos decem usus fuerat. Ni res parum seria esset ad propositum nostrum, integrum illud carmen referrem, in quo auctor totum styli artificium et usum describit. Hic venit in mentem Leonis Allatii, qui amisso calamo, quo ad græce scribendum unico per annos quadraginta usus fuerat, adeo indoluit, ut vix lacrymas continuerit. In alio carmine Baldricus ludit in tabulas suas, quæ non cera nigra de more, sed viridi oblitæ erant, ad recreandos scilicet oculos: ludit et in stylium eis accommodatum, quem fecerat quidam Lambertus Andegavensis; laudatque abbatem Sagiensem, cuius dono accepérat sacculum, quibus illæ tabulæ, vix semipedales, inclusæ erant. Earundem vero brevitate atque formam præ cæteris commendat his versibus

*In latum versus vix octo pagina vestra;
 In longum vero vix capit hexametrum.
 Attamen in vobis pariter sunt octo tabellæ,
 Quæ dant bis geminas paginulasque decem.
 Cera namque carent altrinsecus exteriores;
 Sic faciunt octo quattuor atque decem.
 Sic bis sex capiunt, capiunt et carmina centum;
 Id quoque multiplices paginulæ faciunt.*

Idem versibus suis celebrat Girardum et Hugonem notarios seu scriptores suos, qui carmina sua e tabulis ceratis in membranas referebant.

OPUSCULA DUBIA.

DE REVELATIONE ABBATUM FISCANNENSIIUM.

(Vide Patrologiæ tom. CLI, col. 699)